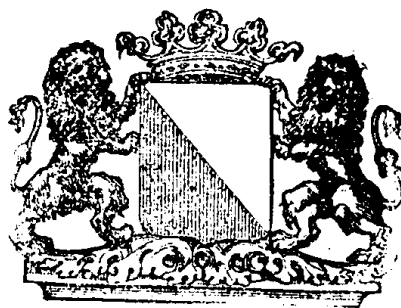

UTRECHTSCH E

PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT, Donderdag 8 Maart.

Het antwoord van het hof van Turijn op de laatste dépêche van den heer de Thouvenel, waarvan wij gister reeds in korte trekken de hoofdstrekking te kennen gaven, gelijk de *Patrie* die mededeelde, wordt heden in zijn geheel bekend. Wij geven er hieronder een uitvoerig uittreksel van Graaf Cavour heeft den 29 Febr. kennis bekomen van de nieuwe Fransche plannen en zond reeds den volgende dag zijn antwoord aan den Sard. gezant te Parijs Nigra. Frankrijk ziet in de groote uitbreiding van Sardinië gevaar, vooral omdat het hof van Turijn den nationalen ijver van het Italiaansche volk niet zou kunnen bedwingen, en dus geen heer zou kunnen blijven van den toestand. Op dien grond heeft Frankrijk zijne plannen gebouwd van aansluiting van Parma en Modena aan Sardinië en van het daarstellen van Toskane als afzonderlijken staat. Sardinië kan zich echter niet vereenigen; in Aug. van 't vorige jaar was het thans aangeboden plan wellicht met heide aangenomen; thans schijnt men er niet op te mogen rekenen, dat de bevolking van Midden-Italië er te vreden over zal wezen, als zij zelve niet in het geding wordt gehoord. Daarom meent graaf Cavour, dat eene algemeen stemming van het Italiaansche volk noodig is, waartoe dadelijk de noodige maatregelen zijn genomen. Sardinië zal zich ten volle houden aan de uitspraak der volksstemming, welke die wezen moge, en wat de gevolgen daarvan zouden kunnen zijn. Wat het vikariaat over de Romagna aangaat, graaf Cavour verlangt daarin enkele veranderingen te zien, terwijl hij over de zaak van Savoye in eene afzonderlijke dépêche de meening van Sardinië hoopt uiteen te zetten.

Men kende den hoofdinhoud van dit antwoord, ook door de uitgeschreven algemeene volksstemming, die in Midden-Italië moet plaats hebben. Dat antwoord heeft de Fransche regering echter niet voldaan, en reeds berigt de telegraaf, dat het plan schijnt te zijn, dat Frankrijk zijne troepen uit Lombardij terug trekt, om Sardinië verder op eigen verantwoording de Italiaansche zaak te doen regelen.

Wordt dat berigt bevestigd, dan zal velen nog meer eene zekere vrees bekruipen voor ernstige ontwikkelingen in Italië zelf en wellicht tusschen Sardinië en Oostenrijk. Opmerkelijk zou het dan wezen, dat van leverleden de Engelsche staatkunde geheel bleek te zegevieren. Engeland verlangde het stelsel van non-interventie ten volle toegepast te zien, en drong daarom reeds vroeger aan op den terugtocht der Fransche troepen. Geschiedt dit nu, dan heeft de Britsche regering, wat zij wenscht. Het *Journal des Débats*, — dat sedert eenige dagen met groote vrijmoedigheid de politieke zaken bespreekt en o. a. de keizerlijke troonrede heeft beoordeeld, omdat de keizer zich verantwoordelijk gesteld heeft aan 't volk, en zijne meeningen dus ook door de pers mogen gewogen worden, — heeft het pas doen uitkomen, hoe Engeland zijne staatkunde in Italië doordrijft, waarvoor Frankrijk zijn bloed heeft geofferd. Het *J. d. Deb.*, hoezeer op het verbond met Engeland gesteld, meent zelfs, dat Brittanje te veel eischt, zonder iets terug te geven, en het blad verdedigt daarom eenigermate de terugkeer van Napoleon's politiek tot de beginselen, te Villafraanca en Zurich voorgestaan, gelijk uit de troonrede bleek, nadat de keizer voor enkele weken zich een weinig van die beginselen had verwijderd. Engeland toch wilde wel, dat Frankrijk zijne staatkunde aannam, en daarvoor wellicht nieuwe opofferingen veil had, maar het wilde voor het aannemen van eene gelijke gedragslijn in Italië zich niet voor goed aan Frankrijk binden; zelfs gunt het thans Savoye niet aan Frankrijk en geeft het alleen een handelsverdrag, dat minstens voor beide rijken even voordeelig mag geacht worden. Van daar dat Frankrijk niet zeer ten onrechte een weinig terug treedt, zegt *J. d. D.*

Intusschen schijnt de terugtrek te laat. Italië zal over zijn eigen lot beslissen, eene aansluiting van Midden-Italië aan Sardinië blijft dan waarschijnlijk, en de Eng. denkbeelden zegevieren, waarover men te Parijs verstoofd mag zijn, maar die men niet openlijk kan tegenwerken. Wat meer is, men berigt heden, dat Rusland en Pruissen hebben te kennen gegeven, dat zij van de aansluiting geen *casus belli* zouden maken, maar even als met België, Spanje, Frankrijk en de Donau-vorstendommen het *fait accompli* zullen aannemen.

Het gevaar zou dan blijven in Oostenrijk en Na-

els en Rome. In de laatstgenoemde Staten is de ontevredenheid groot, en kan die tot moeilijkheden aanleiding geven, als het konstitutionele Sardinië tevens een vrij magtig rijk is. Oostenrijk echter heeft inwendig te veel bezwaren te overwinnen, ook na de schrale hervorming die het heeft afgekondigd, dan dat het zelfs tegen het herboren Italië zoo ligtvaardig den strijd zou aanvaarden, die tot zoo veel zou kunnen leiden. Men mag daarbij ook hopen, dat Sardinië de pas behaalde voordeelen niet door onvoorzigtigen te grooten ijver voor de Italiaansche zaak weder zoo dadelijk op 't spel zou durven zetten.

Van de Savooische zaak is niets nieuws. Maandag zal het Britsche Parlement in die zaak een besluit nemen; de *Times* laat zich heden meer welwillend over die zaak nit. Wij hopen, dat Frankrijk, om het vertrouwen een weinig te herstellen, zich tevreden zal houden zonder Savoye, maar met een krachtig en aan 't zelve dankbaarheid verschuldigd Sardinesch rijk op zijne zuidelijke grenzen.

Is de toestand in Napels en te Rome slecht, zoo dat zelfs de radikale partij in de Christelijke hoofdstad de bevolking op doodstraf verboden heeft te rooken of in de loterij te spelen, ten einde de pauselijke kas, die van alle zijden ondersteuning erlangt, te benadeelen, — in Konstantinopel gaat het niet beter. Er ware bijna eene ministeriële krisis ontstaan, omdat de Sultan een nieuw huwelijk wilde aangaan met eene overschoone slavin; de ministers vinden dat uitnemend, maar kunnen geene miljoenen geven voor de feesten. De sultan wilde toen gewilliger ministers zoeken, maar zou er niet hebben kunnen vinden. Buiten dit heeft men te Konstantinopel nog meerdere moeilijkheden. Arm Turkije!

De sinds gister ontvangen telegrafische depeches laten wij hieronder volgen:

Milaan, Dinsdag. Volgens de *Perseveranza* heeft de maarschalk Vaillant bevel ontvangen, zijne troepen gereed te houden tot het bewerkstelligen eener beweging. Naar men wilde, had dit bevel niet eene gewone troepenbeweging, maar den terugkeer zijner korpsen naar Frankrijk ten doel. Hieruit maakt men op, dat de beslissing van het Italiaansche vraagstuk nabij is.

Door de *Perseveranza* wordt er bijgevoegd: Zonder in eene discussie te treden, welke voorbarig zoude zijn, willen wij zeggen, dat onze erkentelijkheid jegens Frankrijk steeds even levendig en ons vertrouwen op de kracht van het nationaal gevoel en de wijsheid der Koninklijke Regering even vast is gebleven.

Turijn, Woensdag. De Nota, den 20 Febr. door graaf de Cavour aan den heer Nigra gezonden in antwoord op de depeche van den heer de Thouvenel aan den heer de Talleyrand behelst het volgende:

De Sard. regering is natuurlijk gezind het gunstigste onthaal te doen te beurt vallen aan voorstellen afkomstig van eene regering die zooveel aanspraken heeft op Sardinië's dankbaarheid. Desniettemin is zij overtuigd, dat hunne uitvoering ernstige moeilijkheden zal ontmoeten, welke de koninklijke regering niet bij magte is te overwinnen. De voorgestelde oplossing is wel voordeliger voor Italië, dan men na den vrede van Villafraanca had mogen hopen. Toen waren zij zonder veel tegenzin door Midden-Italië aangenomen. Nu is het echter anders.

De Nota konstateert, dat onder de bevolkingen van Midden-Italië het gevoel, dat zij het regt hebben over eigen lot te beschikken, sterk ontwikkeld is en dat het nog is versterkt door de formeel herhaalde verzekeringen der keizerl. regering dat geen bestuur hun met geweld zou worden opgedrongen. De koninklijke regering zal aan de regeringen van Midden-Italië Frankrijks voorstellen doen kennen. Die regeringen zullen waarschijnlijk dan het volk door het algemeen en direct stemrecht raadplegen waarvan de uitslag het minst te betwisten ware.

Het denkbeeld van een vikariaat, in de depeche van den heer de Thouvenel geopperd, onder een vorm, die eene regstreeksche inmenging van het hof van Rome in de binnenlandsche administratie meebrengt, zou bij de bevolking der Romagna bepaalden tegenstand ontmoeten. De paus van zijnen kant zou er waarschijnlijk nog minder gunstig over denken dan over eene algeheele afscheiding.

De heer de Cavour is van oordeel dat Frankrijks doel bereikt zou worden zoo de aanhechting geschiedde onder uitdrukkelijk voorbehoud dat de koning van Sardinië de opperheerschappij des Pausen zou erkennen en zich verbond, zelfs gewapender-

hand, mede te werken tot de handhaving van s' Pausen onafhankelijkheid en voorts in zekere mate voor de uitgaven van het hof van Rome bij te dragen. Hij meent ook, dat men, om eene openhartige uiting der wenschen van de Romagna'sche bevolking te vernemen, in de aan het algemeen stemrecht te onderwerpen voorstellen niet bepaald gewag moet maken van een vikariaat.

Het voorstel betreffende Toskane kan geen aanleiding geven tot eene dubbelzinnigheid over den vorm aan de volksstemming voor te leggen. Wat ook de antwoorden mogen zijn der Staten van Midden-Italië, de Koninklijke regering verklaart ze zonder voorbehoud aan te nemen. Zoo Toskane zich voor het behoud zijner autonomie verklaart, zal Sardinië ruitelijk meewerken ter overwinning der hinderpalen die zoodanige oplossing mogt ontmoeten. Tegenover de Romagna, Parma en Modena zal zij eveneens handelen.

Zoo echter de provinciën nogmaals hun vasten wil aan den dag leggen met Sardinië vereenigd te worden, zouden wij ons daartegen niet langer kunnen verzetten. Al wilden wij het, wij zouden het niet kunnen. Bij voorbaat de eventualiteit der aanhechting aannemende, neemt de koninkl. regering eene verbazende verantwoordelijkheid op zich; zij is echter overtuigd, dat, zoo zij het verzoek van Toskane tot aanhechting van de hand wees, zij zelve en de koning alle zedelijk gezag zouden verliezen en genoodzaakt zouden zijn door geweld te regeren. Liever dan het grootsch werk der wedergeboorte, waarvoor Frankrijk zoo veel heeft opgeofferd, in gevaar te brengen, gebieden ons de eer en de belangen onzes lands zich aan de gevaarlijkste kansen bloot te stellen.

Voorts volgen in de dépêche nog eenige beschouwingen over het voorstel om Toskane zijne autonomie te hergeven, en ten slotte zegt de minister dat de aangegeven redenen zullen doen zien, dat wij de verdediging der door Frankrijk voorgestelde oplossing niet kunnen aanvaarden?

Berlijn, Woensdag. Naar men verneemt, bepaalt Rusland zich bij zijne afwachtende houding en heeft er geene toenadering tot Oostenrijk plaats gegrepen.

Londen, Woensdag. De tijding van het vergaan met man en muis der Amerik. stoomboot *Hungarian* is bevestigd.

Londen, Woensdag. Het verblijf van prins Frederik der Nederlanden in de hoofdstad zal slechts van korten duur zijn.

Marseille, Woensdag. Er zijn heden berigten ontvangen uit Konstantinopel, tot 29 Februarij. Daarin wordt gemeld, dat er nog voortdurend oneenigheid heerscht in den boezem van het goevernement. Ten gevolge der gedwongen leening onder den naam van hoofdelijken omslag heerscht er eene algemeene verbittering, die tegen het voorjaar voor een opstand doet vreezen. De Europeesche bevolking reklameert tegen de belasting op de huurwaarden. Het korps der Ulema's heeft bij den sultan heimelijk geprotesteerd tegen de inneming van Tetuan. Het heeft tevens gelden ontvangen ten behoeve der Marokkanen.

Londen, heden, Donderdag.

Reuters Office meldt de aankomst der Boheemian van New-York met tijdingen tot den 27. Febr. De *New-York Herald* zegt dat generaal Houston waarschijnlijk reeds met eene groote magt naar Rio Grande op weg is.

De *Times* zegt dat de Parlements-diskussien in Engeland evenveel invloed hebben op Frankrijks aanhechtingsplan, als de diskussien in Frankrijk en Duitschland op de inlijving van Oude hadden. Wat, vraagt het blad, gaat ons Savoye aan? *Victor Emmanuel* is geen martelaar, en als Frankrijk tegen den Rijn oprukt zal Duitschland wel waken.

— Z. M. heeft aan den off. van gez. 2. kl. van het leger in O.-Indië G. J. Wienecke, vergunning verleend tot het aannemen en dragen der onderscheidingsteekenen van ridder 1. kl. van de orde van Philip den Grootmoedige, van den Groothertog van Hessen; — goedgekeurd de benoeming van H. D. ter Wee, burgeme. van Voorhout, tot sekret. dier gem.; aan E. Bakker, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als iker van het vaatwerk te Coevorden; aan den met verlof hier te lande aanwezigen kapt. der inf. van het leger in Ned. Indië, E. W. T. F. Preusser, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend, onder toekenning van pensioen.

— Gister namiddag ten 4½ ure is Z. K. H. de prins van Oranje van H.D. langdurige buitenlandsche reis in de residentie teruggekeerd. H. M. de Koningin en Z. K. H. prins Alexander bevonden zich aan het station. Treffend was de ontvangst, welke daar tusschen moeder en zoon plaats had. Ook de burgemeester benevens een aantal aanzienlijke autoriteiten waren aanwezig, om den prins te begroeten bij zijne terugkomst in de Hofstad. Z. K. H. is onmiddellijk met H. M. de Koningin naar het paleis vertrokken, na alvorens zich op de meest minzame wijze met een ieder te hebben onderhouden.

Z. K. H. de prins van Oranje had Zondag een afscheidsbezoek bij de Koningin op het paleis van Buckingham afgelegd en had Maandag morgen Londen verlaten om de *Great Eastern* te Southampton te bezichtigen. Dingsdag had Z. K. H. zich naar 't Vaderland ingescheept.

— De baron van Tuyt, grootmeester van het huis van H. M. de Koningin-moeder, is voor eenige dagen uit de residentie naar Soestdijk vertrokken.

— Te Amsterdam heeft de kiesvereniging de *Grondwet* den heer Stieltjes, den bekenden ingenieur en bestrijder der spoorwegplannen der vorige regering, als kandidaat voor de verkiezing van den 20. Maart gesteld.

— Te Hoorn wordt voor de verkiezing van den 20. dezer de heer Tutein Nolthenius, die vroeger het distrikt vertegenwoordigde, tot kandidaat gesteld. Ook de heer S. A. van Hoogstraten wordt in 't distrikt Hoorn voorgestaan.

— De *Drentsche Ct.* meent te kunnen mededeelen, dat de zaak der spoorwegen door het tegenwoordig ministerie met ernst en ijver zal worden ter hand genomen en tevens, dat het de vurige wensch van dit ministerie en dus ook van den heer v. Hall zal zijn, als bij de aanstaande regeling dier belangrijke zaak het meer bijzonder belang der gewesten met het algemeene landsbelang in overeenstemming kan worden gebracht.

— Men verneemt, dat het wapen der artillerie door Z. M. georganiseerd en ieder der regimenten vestingartillerie meer uitgebreid is, en verder, dat bij gemeld wapen de transporttrein is opgericht.

— Naar men verneemt zal er eene verandering bij het korps der militaire intendance plaats hebben, waaruit eene promotie zal voortvloeijen.

— Gelijk reeds gemeld is, zullen de miliciens der ligting van 1859, thans in reserve, den 17 April aanstaande in aktiviteit worden opgeroepen, en niet, zoo als abusief in eenige bladen vermeld is, den 17. dezer. In verband hiermede zullen de miliciens der ligting van 1858, die tot aanvulling van ontbrekende vrijwilligers bij de onderscheidene korpsen des legers in werkelijke dienst zijn gehouden, den 1 Julij aanstaande met onbepaald verlof naar hunne haardsteden worden gezonden.

— Aan 's rijks veeartsenijsschool alhier kan worden geplaatst één kweekeling, om voor rekening van het departement van oorlog te worden opgeleid tot paardenaarts bij het leger hier te lande. — Op nader te bepalen tijd zal een vergelijkend examen over de aspiranten worden gehouden, die op den 1. Sept. 1860 niet jonger dan 16 en niet ouder dan 20 jaren mogen zijn, en voor den 1. Mei aanstaande, een daartoe strekkend verzoekschrift, alsmede de noodige stukken, aan den directeur, vrachtvrij, moeten inzenden.

— In een schrijven uit Konstantinopel aan de *N. R. Ct.*, wordt melding gemaakt van de viering van 's konings verjaardag op 19 Febr., ten huize van den Nederl. gezant graaf v. Zuylen; de te Konstantinopel aanwezige Nederlanders waren op het feest genoodigd, dat tevens de inwijding was van het paleis van ons gezantschap. In 1851 afgebrand, woonden onze gezanten sinds dien in een houten huisje. Door de ijverige zorgen van graaf v. Zuylen is de grond, waarop het vroegere paleis stond, voor een deel zeer goed te gelde gemaakt, dewijl de waarde van het terrein zoo zeer was toegenomen, en is er verder een keurig gebouw opgericht, dat een sieraad is voor den Hollandschen naam; behalve de kanselarij is er aan het einde van den tuin een net kerkje gebouwd, waar door een Fransch predikant of soms door Amerikanen dienst wordt gedaan.

— Men schrijft ons omtrent de plannen in zake van water voorzien van de kanalen, waarvan reeds een paar malen, o. a. gister, gewaagden, volgende uit de Smilde:

— Zeer verheugd is men hier over het akkoord, tusschen den direktor van het Noord-Nederl. kanaal en het bestuur dezer provincie, hetwelk door 4 stoom-machines uit het riviertje de Punt water op genoemd kanaal en tevens op het bovenpand der Drentsche hoofdvaart zal worden gebracht. De aandeelhouders in het Noord-Nederl. kanaal hebben het akkoord reeds goedgekeurd, en er is alle hoop, dat ook de Staten der provincie, die op 9 e. k. bijeenkomen, de overeenkomst door hunne stem zullen bekrachtigen.

In 1771 arriveerde het eerste turfschip te Kloosterveen, een gehucht, onder Assen behorende, en

zoo heeft dus de Smildervaart bijkans 90 jaren zich zelve gevoed. Nu echter had zij gedurig gebrek aan water, en wordt de stoom te hulp geroepen, in de hoop, dat dit anders wel wat dure kunstmiddel zal kunnen geven wat men er van verwacht, en zoo de exploitatie der veen met vernieuwde kracht kan worden voortgezet en de scheepvaart weder zal toenemen.

— Als de bekrachtiging van het akkoord door de prov. Staten is gegeven, hoopt men op eene snelle plaatsing der opmalings-toestellen, die op ongeveer f 80.000 zijn geraamd, terwijl het in werking houden daarvan, jaarlijks wellicht f 8 à f 10.000 zal eischen, te betalen door het Noord-Willemskanaal en de provincie.

— In den Amsterdamschen gemeenteraad is gister het door eenige ingezetenen ingediende adres, betreffende de doorgraving van Holland op zijn smalst ter tafel gebracht. Na eenige discussie is met 9 tegen 18 st. bepaald, dat het plan over deze zaak in handen der commissie van finantiën zal worden gesteld, die over 8 dagen rapport zal uitbrengen, terwijl het stuk voor de leden zal worden gedrukt. — Nog heeft de raad met 20 tegen 15 st. bepaald, dat er geene strafvordering zal worden voorgesteld tegen openbare dronkenschap gelijk de maatsch. tot afsch. van sterken drank voorstelde.

— Bij gelegenheid van de benoeming van dr. C. H. D. Buys Ballot, hoofddirekteur van het Kon. Meteorologisch Instituut, tot ridder van den Ned. Leeuw, bevat de *Stoompost* een overzicht van wat door onzen stadgenoot voor de meteorologie is verrigt, waaraan wij 't volgende ontleenen:

Reeds bij zijne promotie in 1844 toonde de heer Buys Ballot zijne ingenomenheid voor de meteorologie, door de stelling te verdedigen, dat de meteorologie zich weldra de naam van wetenschap zou waardig maken. In 1847 gaf Buys Ballot zijn eerste werk uit over de meteorologie, onder den titel van: *Les changements périodiques de température dépendants de la nature du soleil et de la lune*. Een paar jaren daarna kwam door de zorg van dr. Buys Ballot en dr. Krecke, te Utrecht, een meteorologisch observatorium tot stand. De meeste uitgaven werden door Buys Ballot uit zijne eigene middelen betaald; Intusschen werkte Buys Ballot onvermoeid voort en gaf in 1851, niet lang nadat dr. Krecke zijne beschrijving van het Utrechtsche meteorologische observatorium had bekend gemaakt, zijne *Uitkomsten der meteorologische waarnemingen, gedaan in 1849 en 1850 te Utrecht en eenige andere plaatsen in Nederland*, in het licht, met ondersteuning van het provinciaal Utrechtsch genootschap van kunsten en wetenschappen. De waarnemingen buiten Utrecht in die beide jaren, waren geschied te den Helder, Zwanenburg, Nijmegen, Leeuwarden, Groningen, Assen en Breda. De medegedeelde uitkomsten onderscheiden zich daardoor van de vroegere door *Wenckebach, van Rees, Quetelet* en anderen bijeengebracht, dat zij niet eenvoudig den stand van thermometer of barometer aangaven, maar tevens de afwijkingen van den normalen stand, dat is van den stand, welke op dien dag en dat uur moest plaats hebben, zoo geen buitengewone invloeden veranderingen te weeg brachten. Die normale standen heeft Buys Ballot met onvermoeid geduld en groote scherpzinnigheid afgeleid uit vroegere waarnemingen. Het denkbeeld, om die afwijkingen aan te wijzen, is men grootendeels aan hem verschuldigd; hij heeft zich veel moeite gegeven, om er het doelmatige van aan te toonen en om te doen gevoelen, dat alleen langs dezen weg stellige uitkomsten konden verkregen worden.

De schoonste belooning is hem ten deel gevallen, doordien deze methode thans op nagenoeg alle meteorologische observatoria in Europa en naar wij vermeen, zelfs in Amerika, gevolgd wordt, voorzeker een bewijs van den juiste blik van dezen geleerde.

Door de krachtige ondersteuning van het bovengenoemd provinciaal genootschap, het koninklijk instituut van ingenieurs, enz. was Buys Ballot in staat de waarnemingen in 1851 en 1852 op bovengenoemde plaatsen, alsmede te Kleef, Maastricht en Luxemburg gedaan, uit te geven. Op laatstgenoemde plaatsen werden geen waarnemingen gedaan, en het was alleen door de zorg en den ijver van Buys Ballot, dat ook daar meteorologische observatoria op eene kleinere schaal tot stand kwamen.

In het jaar 1852 had te Brussel, op uitnoodiging van het goevernement der Vereenigde Staten van Noord-Amerika, eene konferentie plaats, om een stelselmatig en eenvormig plan van meteorologische waarnemingen te onderwerpen. Het was voornamelijk op aandringen van Maurij, toen nog luitenant der N.-Amerikaansche marine, en reeds bekend door verschillende ontdekkingen betrekkelijk de verschijnselen op den oceaan, dat deze konferentie plaats had, omdat men meer het nut der waarnemingen begon in te zien, niet slechts ter bevordering der wetenschap, maar ook om den zeevarenden den weg aan te wijzen, dien zij volgen moesten, om aan het minste gevaar blootgesteld te zijn en sneller hunne bestemming te bereiken. Ook de nederlandsche regering toonde in 1855 hare belangstelling in de meteorologie door het koninklijk meteorologisch instituut op te rigten, en door Buys Ballot te benoemen tot hoofddirekteur dezer inrigting. Als direktor der afdeling voor

de waarnemingen te land werd benoemd dr. Krecke, en voor de afdeling zeevaart, de luitenant te zee Jansen, de laatstgenoemde is later vervangen door de luitenants ter zee van Goch en Andrau.

Door den steun der regering was Buys Ballot in staat zijne betrekkingen buiten 's lands aanmerkelijk uit te breiden; zijne sedert 1855 uitgegeven jaarboeken dragen dan ook het kenmerk van die uitbreiding.

Met hoeveel juistheid hij alle waarnemingen onderzocht, kan men onder anderen daaruit zien, dat hij alleen uit de opgegevene waarnemingen van verschillende barometers in Frankrijk, naar die plaatsen schreef en hen oplettend maakte, dat een dier barometers fautieve aanwijzingen gaf. — Een bezoek van het meteorologisch instituut op het oude bolwerk Zonnenberg te Utrecht, zal ieder wetenschappelijk man bevreudigen, en wij weten niet wat men meer zal bewonderen, of de zelfopofferende volharding van Buys Ballot, of het geduld en de scherpzinnigheid van Krecke, die belast is met de waarnemingen te Utrecht, of den omvang der afdeling zeevaart.

Is Amerika trots er op, dat Maury het eerst den weg heeft aangewezen, die men volgen moet, om den zeevarenden een veiligen koers te doen volgen en in korter tijd dan vroeger het doel der reis te doen bereiken. Nederland mag zich beroemen, dat het door Buys Ballot in vergelijking van andere landen niet ten achteren staat, maar zelfs voor- gang en den weg aanwees, dien men volgen moest voor de ontwikkeling der meteorologie. Heeft de meteorologie reeds nu groote diensten bewezen, dit zal voorzeker nog toenemen, wanneer door middel van den telegraaf de verschillende opgaven bliksemsnel worden overgebracht, en men in staat is de nadering van een storm te voorspellen, en daardoor het leven van talloze menschen van een wissel ondergang te redden.

— Vlaardingse Schippers melden, dat, toen hier te lande en naburige rijken Dingsdag den 28. Febr. een zoo hevigen orkaan woedde, op 56° NB. in de Noordzee de grootst mogelijke stilte heerschte. — De Scheveningsche visschers geven echter te kennen, dat zij op zee nimmer een zoo zware storm hebben doorgestaan, als die van Dingsdag.

— Door den hoogen waterstand is de gemeenschap tusschen 's Bosch over den Baardwijkschen overlaat met de Langstraat weder verbroken.

— Dr. W. Bosch zal heden avond de zaak der uitbreiding van de vrije industrie op Java, als noodzakelijk middel van welvaart in *Felix Meritis* te Amsterdam ter sprake brengen.

— De *A. Ct.* meldt, dat de officier van justitie te Leiden op last van hoogerhand in hooger beroep is gekomen, tegen het vonnis, waarbij mr. G. W. was vrij gesproken, wegens het als getuige weigeren van het afleggen van den eed. — De plannen tot verbouwing der Priesterkerk te Leiden zijn wegens het weder verrijzen der oude geschillen in duigen gevallen.

— Te Ommen is door den brigadier der rijksveldwacht zekere *Hoogerlucht* in hechtenis genomen, die in 1846 weerspanning is verklaard aan de wet, en sinds dien zich aan de nasporingen der politie wist te onttrekken.

*— Te Loenen aan de Vecht was het den 5. dezer een feestdag, welke de ingezetenen te danken hadden aan het Studenten-muziekgezelschap „*Sic ut ad astra*.” Reeds vroeg zag men door 't dorp, waaronder drie van oud-studenten der Utrechtsche Akademie het *Sol justitiae illustra nos* voerden, aankondigd, hoezeer het concert, dat ten voordele van de armen door genoemde vereeniging zoude gegeven worden, tot vreugde stemde, toen de avond aanbak bleek het, dat de zaal, welke was gedekoreerd en met de insignia van het gezelschap prijkte, ten gevolge der talrijke intrekkingen zoo bezet was, dat het verder uitgeven van entrées moest geweigerd worden. — De goede instrumentale muziek, de lieve zang, de gelukkige keuze van stukken verschaften een waar genot, hetwelk na den afloop nog werd verhoogd door eenige dansen, waaraan uit ons dorp niet minder jonge dames deel namen, dan, naar men hoorde, aanvoeren, er op de kasino's te Utrecht verschenen. Toen men ten slotte nog eenigen tijd bij elkander bleef, werd door den kantonregter en den burgermeester een woord van oprechte erkentelijkheid gerigt tot de edele jongelingen, leden van „*Sic ut ad astra*”, die door hun talent de gelegenheid hadden geschoonken, om aan een' weldaad te kunnen paren een genoeg, dat hier nog lang bij zeer velen de aangenaamste herinnering zal achterlaten.

— Mevr. de Vries ontving gister bij de opvoering van *Lucia* een fraai paarsnoer van eenige kunstvrienden. Zij behoort nog slechts eene werk tot het Italiaansche operagezelschap, om dan koncerten in het land te komen geven.

— De *Société de l'histoire Belgique*, ook hier te lande reeds gunstig bekend, heeft dezer dagen een nieuw deel harer werken uitgegeven; het zijn de *Mémoires* van Fred. Perrenot, Seigneur de Champagny.

De Champagny, broeder van den kardinaal de Granvelle, was een iijerig Katholiek, maar te

hijertijd een warm verdediger van de rechten en vrijheden der Nederlanden, een onverzoonlijke vijand van het Spaansche despotisme. Zijn leven is geweest het majagen eener hersenschim; hij wilde het denkbeeld van vrijheid en *Philips II* verzoenen; hij wilde de vrijheden der Nederl. provinciën handhaven en tegelijkertijd de eenheid van godsdienst herstellen. Zoo als al de voorstanders van onmogelijke zaken, leed ook hij in zijne onderneming schipbreuk, werd hij door beide partijen gehaat en vervloekt, te Brussel veroordeeld, te Gent gevangen gezet en, te Madrid in ongenade gevallen, door den hertog van Parma de Nederlanden uitgezet.

Dit belangrijke werk, door den heer *Robaulx de Sausnoy* uitgegeven, bevat, onder anderen, het verhaal der beide plunderingen van Antwerpen, door de Spanjaarden in 1574 en 1576; voorts verscheiden onuitgegeven gedenkschriften over de jaren 1572, 1589, 1590 en 1591; eindelijk de korrespondentie van *Champagney*, gedurende zijne zending in Engeland. Deze brieven vullen in vele opzichten aan de verzameling van brieven van *Champagney*, uitgegeven in het 3de deel van de *Correspondance de Philippe II*, door den heer *Gachard*.

De *Société* zal spoedig uitgeven het 2de deel der *Mémoires anonymes*, bezorgd door den heer *J. B. Blaes*, terwijl de heer *Henne* zich thans bezig houdt met de belangrijke *Mémoires* van *Pontus Payen*, de bron waaruit *Prescot* en *Mothley* zoo rijkelijk hebben geput.

De *Ass. Ct.* meldt, dat de gehuwde gezusters *Berghuis* op den 1. Maart elk van eene dochter zijn bevallen. Ofschoon zij een uur van elkander verwijderd wonen, had dr. *Amshoff*, door „het forceren zijner paarden,” beiden kunnen bijstaan.

De generaal *Rigot de Begnins* is den 6 dezer te Vught in den ouderdom van 65 jaren, overleden.

Te Dalfsen is volgens de *R. C.* den 3. eene 115 jaren oude vrouw overleden.

Te Doetinchem is bij *Kraaijenbrik* een kalf geboren met twee koppen, elk met 2 oogen, mond, neusgaten, tong, enz. Het beest leeft.

In Engeland wordt elk verdacht sterfgeval aan eene lijkschouwing onderworpen. Uit het laatste jaarverslag van den coroner van Liverpool blijkt, dat in het vorige jaar 690 zoodanige onderzoeken aldaar hebben plaats gehad, waarvan 469 personen tot het mannelijk en 221 tot het vrouwelijk geslacht behoorden. De oorzaken van den dood waren in 21 gevallen moord, in 10 doodslag, in 22 zelfmoord, in 42 dronkenschap, in 6 koude en gebrek. Niet minder dan 93 kinderen stikten in het bed en van dezen verloor het meerendeel het leven, doordien de veelal beschonken ouders op hen waren gaan liggen; 56 kinderen stierven aan brandwonden; de meesten dezer gevallen hadden op Zondag, Maandag en Dinsdag plaats, op welke dagen een groot gedeelte der ruwe handwerksklasse in een staat van dronkenschap verkeert. Over het algemeen ziet men uit die opgaaf, dat, gemiddeld in elke 17 gevallen van de 20, de dronkenschap in meerdere of mindere mate de regtstreeksche aanleiding tot het sterfgeval is geweest. Zoo bijv. verloren 41 mannelijke en 4 vrouwelijke personen hun leven door verwondingen, welke zij in staat van dronkenschap zich op den hals haalden; van de 22 zelfmoorden waren 16 door dronkenschap te weeg gebracht. De kosten van deze lijkschouwingen en het daarbij vereischte onderzoek hebben in het jaar 1467 pSt. bedragen. Het getal gezworenen was 2220, van welke 218 niet konden schrijven. Er werden 1912 getuigen gehoord en van dezen konden 1216 hun eigen naam niet schrijven. *Gelijk men niet laat de zedelijke en verstandswikkeling bij de mindere klasse van deze 450,000 inwoners tellende stad, nog veel te wenschen over.*

Door eenige arbeiders, bezig zijnde aan de doorgraving der versterkingswerken van Lier, nabij de Antwerpsche poort, zijn eenige deelen opgegraven, die behoorden tot het geraamte van een antediluviaansch dier, waarvan het ras tot nog toe geheel onbekend is. De opgegraven deelen bestaan in vier tanden, waarvan eene 3 à 4 kilo weegde; twee reusachtige stukken van ribben, die onderscheidene beenderen, en een schouder, waarvan een el groot. Door natuurkundigen wordt beweerd, dat het de overblijfselen zijn van een mastodon of uron, welke den vorm onzer ossen hadden, doch drie of viermaal grooter waren. Het wetende, wat zij hadden ontdekt, hebben de werklieden onderscheidene voorwerpen stukgeslagen. Het stedelijk bestuur heeft echter alle personen, die fragmenten van dit geraamte mogten bezitten, te worden genoodigd, die op het stadhuis te willen inleveren.

De Pruisische minister van binnenlandsche zaken heeft eene circulaire aan de bevoegde autoriteiten gezonden, waarin gewezen wordt op de toename van schadelijke insekten, welke aan de boomveldvruchten groote nadeelen berokkenen. De minister zegt, dat eene voorname oorzaak daarvan is, dat vele nuttige vogels worden uitgeroeid en deze boschbewoners meer en meer zeldzaam worden.

Ten vorigen jare heeft Australië musschen tot

jagt en de tafel, zelfs nachtegallen tot bevolking der bosschen, uit Engeland doen overkomen, om die daar inheemsch te maken. Nu wilden de Australiërs ook den Schotschen zalm overplanten, met welk doel den 25. Februarij ongeveer 30,000 zalm-eijeren met het schip *Curling* van Liverpool naar Melbourne afgezonden werden. Zij zijn in kisten gepakt, welke met fijn kiezelzand gevuld zijn, door hetwelk onophoudelijk versch water loopt, dat door middel van een met 300 centen zuiver Amerikaansch ijs gevuld réservoir gedurende de geheele lange reis koel moet worden gehouden.

Door toeval is te Aardenburg een surrogaat voor honig ontdekt. Het samenstel is eenigzins vloeibaar en heeft inderdaad alle eigenschappen, om, ingeval van nood, den honig voor banket- en koekbakkers te vervangen, waartoe het veel geschikter wordt geoordeeld dan de siroop. Tot nog toe bewaart de ontdekker zijn geheim.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 7 Maart, 4,05 El. + AP. 11,00. Gew. 30 d.

WIENEN, 5 Maart.

Met betrekking tot Oostenrijks antwoord op Ruslands voorstel tot het houden eener konferentie, verneemt men nog; dat graaf *Rechberg* verklaard heeft, dat de Keizer niet zal toestemmen tot het houden eener konferentie, waarin over de staten van de Paus en de regten der hertogen van Toskane en Modena zou worden beraadslaagd, zo der d at dezen er vertegenwoordigd waren.

De Russische graaf *Tschersomanow* wordt hier met bijzondere onderscheiding behandeld. Men houdt het voor zeker, dat hij met eene bijzondere zending belast is. Hij heeft in de laatste dagen verscheidene konferentiën met graaf *Rechberg* gehad.

Het denkbeeld, Venetië tegen eene aanzienlijke schadeloosstelling af te staan, heeft, gelijk bekend is, ook hier vele aanhangers. De keizer moet echter te kennen hebben gegeven, dat hij, zelfs al ware het voor het gansche bedrag der Oostenrijksche staats-schuld, geen afstand van dat gewest zou doen.

De nieuwe Fransche gezant heeft, door een verzuim, de etikette betreffende, zich in een vrij onaangename positie gebragt. Hij heeft nl. op het eerste hofbal, dat hij bijwoonde, zich uitsluitend met die personen onderhouden, die op zijne receptie geweest waren, zonder zich aan de dames der hooge aristokratie, waarvan de meesten hem nog onbekend waren, te laten voorstellen. Dezen hebben dit zeer euvel opgenomen, en de heer *de Moustier* heeft geene uitnodigingen ontvangen voor de feesten door de hooge aristokratie gegeven.

— 7 Maart. Met. 5 pCl. 69.80; Nat. 77.60; Bank 863.—; Noord-Balm akt. 195.—; Credit Anst. 194.—; O-Fr. Spoorw.-akt. 264.—; Lomb. Venet. —; Nieuwe 154.—; W. op Lond. 5 m. 15.23½; G. 32.—

BERLIJN, 6 Maart.

Het gerucht, dat het ministerie het niet eens is in de kwestie der legerorganisatie, is onjuist.

LONDEN, 6 Maart.

Bij de in het Lagerhuis gevoerde discussiën over Savoye heeft een der sprekers, in antwoord op de beschuldiging van den heer *Bright*, dat men, door die zaak nu bij de discussiën over het verdrag ter sprake te brengen, moeilijkheden in het leven riep, die volstrekt met de zaak van het verdrag niets te maken hadden, geantwoord, dat die moeilijkheden geenszins door de oppositie werden in het leven geroepen, maar dat de persoon die moeilijkheden doet ontstaan en Europa's vrede stoort diegene is, die de verdragen niet eerbiedigt en die zegt, dat hij geograaf is aan het hoofd van een land en logisch aan het hoofd van een ander.

De *Great-Eastern* wordt met een proces bedreigd. De gemeente *Deptford* eischt n. l. van de direktie 9 p. st. 14 sh. 6 d. armenbelasting, omdat, terwijl het schip in de *Theems* lag, het met een anker aan den grond van dat kerspel was bevestigd. De direktie weigeren de betaling.

Het totaal der tot hiertoe bekende schipbreuken gedurende de maand Februarij heeft 154 bedragen. In de maand Januarij bedroeg het 229, zoodat dit jaar reeds minstens 383 schepen dat lot heeft getroffen.

Het zondagsblad *Atlas* meldt de volgende bijzonderheid uit het leven van lord *Byrons* eenige dochter *Ada* (*Ada, sole daughter of my house and heart*). Bij de *Derby*-wedrennen had zij een miljoen gulden op het spel gezet, waarvan zij drie vierden, zijnde haar geheel persoonlijk vermogen, verloor. Maar onvermiddelijke gemaal, lord *King*, gaf haar slechts eene kleine jaarwedde, waarmede zij zich op een klein landgoed in *Ruandshire* terugtrok. Een half jaar na deze verbanning stierf zij van verdriet.

Uit Nieuw-Orleans wordt van 20 Febr. gemeld, dat, volgens berigten uit *Tampico* tot 13 Febr., de generaals *Laza* en *Uraga* van *Matabuala* en *Juba* en generaal *Carvajal* van *Victoria* waren opgemarcheerd, om *Miramon* den weg naar *Vera Cruz* af te snijden. Volgens een schrijven uit *Vera Cruz* waren 4000 man onder *Alvarez* en 4500 onder *Moreto* naar *Mexiko* op weg. De liberalen belegerden *Guadalajara*. Generaal *Degollado* had zich naar *Puebla* begeven, om de bewegingen der liberalen te leiden, en meende *Miramon* eene neder

laag te zullen berokkenen.

— 7 Maart. Cec. 94½; Peru 4½ pCl. —, 5 pCl. —; Venez. 2½ pCl. 26¾, 1 pCl. —; Port. 3 pCl. 44; Sp. 5 pCl. 45 1¼ pCl. 33¾; Rusl. 4½ pCl. —, 5 pCl. —; Sard. —.

PARIS, 6 Maart.

Bij den keizer worden pogingen aangewend, om hem van het aanhechtingsplan te doen afzien, ook om het handelsverdrag niet te doen in duigen vallen en geen wantrouwen te doen ontstaan. *Napoleon* echter schijnt daartoe niet zeer genegen. Englands verzet tegen dit plan heeft weder van deze zijde de Suez-kwestie wat meer op den voorgrond doen brengen. Nog meer punten van verschil bestaan er, en wel in de eerste plaats betreffende de Chineesche expeditie. Lord *Elgin* heeft in last alle andere middelen uit te putten, alvorens geweld te baat te nemen, en de Fransche regering wil, dat de gevolmagtigden geheel vrij zullen zijn, en als zij 't mogten goedvinden, dadelijk geweld kunnen gebruiken. Men meent dat het Engeland te doen is om zooveel mogelijk zijne krachten voor eventuele gebeurtenissen in Europa te sparen.

Prins *Jérôme* is weder lijdende.

De hertogin van *Malakoff* is van eene dochter bevallen.

Bij het Wetg. Ligch. is een wetsontwerp ingekomen betreffende de vermindering der ligting van 1859 van 140,000 man tot 100,000.

Het komitee der in Frankrijk wonende Savoyaards heeft besloten, den keizer een dankadres te doen toekomen wegens de woorden door hem op 1 Maart betreffende Savoye gesproken, en tevens den wensch te kennen gegeven, dat de aanhechting zoodra mogelijk plaats vinde.

Te Napels heeft men aan de veroordeelden *Longo* en *Delli Tinarci*, die, hoezeer sedert een jaar geamnestieerd, nog in de gevangenis zijn, hunne boeken en papieren ontnomen.

De *Sémaphore* deelt onder eenige bijzonderheden omtrent de bij *Bastia* vergane *Louise*, het volgende mede:

Eene moeder, haar kind in de armen houdende, smeekte een matroos hen beiden te redden. Wanhopig antwoordde deze, dat, als hij met hen naar land wilde zwemmen allen in de golven zouden verzwolgen worden. De matroos sprong nu in zee, waarop de moeder hem haar kind toewierp, zeggende: „Red ten minste mijn kind!” Dit geschiedde dan ook; de moeder vond den dood in de golven.

De eigenaars der hoogovens in de *Haute-Marne* hebben verzocht dat de staat de door hen aangekochte bosschen terugneme. Zij hebben er ruim tien millioen voor betaald in een tijd, zeggen zij, dat niemand idee had op een handelsverdrag met Engeland, en zouden den koop niet gesloten hebben als zij zoodanige verandering in hunne industrie hadden te gemoet gezien, als daardoor zal worden te weeg gebragt.

— 7 Maart. Rente op tijd 5 pCl. 67.85; Fr.-Oost. Spw. 500; Sp. 3 pCl. 43½, 1¼ pCl. 33¼.

Getroffen door de menigvuldige blijken van deelneming, ondervonden bij het onverwachte overlijden van onze geliefde Zuster en Behuwdzuster, JOANNA MARIA GOL, Weduwe van PETRUS DE RIJK, op den 18. Februarij 1860, betuigen wij thans langs dezen gebruikelijken weg onzen opregten en welmeenen dank.

Utrecht, 8 Maart 1860.

G. GOL en Familie.

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk bestuur.

(No. 1 VAN HET ABONNEMENT.)

Op DINGSDAG 13 Maart 1860

zullen de vereenigde Tooneelsten, onder directie van J. EDUARD DE VRIES, de eer hebben op te voeren:

ZESTIEN JAREN LATER,

of Moederliefde en Kindertrouw

Beroemd Tooneelspel in vijf bedrijven.

Om de uitgebreidheid der Voorstelling GEEN NASTUK.

Aanvang ten ZEVEN ure.

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge f 2.—. Beneden Loge f 1.50. Parquet f 1.25. Parterre f 1.—. 1e Amphitheater f 1.10. 2e Amphitheater f 0.65. Galerij f 0.40.

III. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—3 ure.

De lijsten van intekening op een laatste abonnement van Vijf Holl. Voorstellingen liggen ter lezing van heden, bij den Heer J. DOESBURG, Steenweg.

Boven-Loge f 6.—, Beneden-Loge f 5.—, Parquet f 4.—, Parterre en 1. Amphitheater f 3.—.

Speldersdruk van L. E. BOSCH ex. 200.V.